

การศึกษาภูมิปัญญาชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อพัฒนาคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ
จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา¹ ธนกรุต แก้วพิลากรม² และ กานต์สุตา ประภาศวุฒิสาร^{3*}

A study of the wisdom of the ruan ton Thai dress and the chitralada Thai
dress to develop a sewing technique guide

Chulaluck Thephatsadin Na Ayuthaya¹ Thanakrit Kaewpilarom² and Karnsuda Prakasvudhisarn^{3*}

¹⁻³คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

¹⁻³Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology Krungthep

* Corresponding author. E-mail address: karnsuda.pr@mail.rmutk.ac.th

Received: June 20,2022; revised: June 9,2023; accepted: June 20,2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา 2.พัฒนาต้นแบบชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้สำหรับจัดทำคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ 3. ประเมินคู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า ชุดไทยพระราชานิยมสามารถสะท้อนความเป็นชาติและศิลปหัตถกรรมอันเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย โดยเฉพาะชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาที่ปรากฏใช้มากที่สุดเนื่องจากมีรูปแบบที่สามารถสวมใส่ได้ทั้งโอกาสปกติและโอกาสพิเศษ ซึ่งสามารถแบ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคตัดเย็บได้ 4 ด้าน คือ เทคนิคการสร้างแพตเทิร์น เทคนิคการดัดแปลงแพตเทิร์น ด้านเทคนิคการวางแพตเทิร์น และด้านเทคนิคการเย็บ ผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่สอนเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า ข้าราชการโรงเรียนฝึกออาซิกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคม ด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านการนำไปใช้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยรวมที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานคู่มือจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทยพบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50

คำสำคัญ: ภูมิปัญญา ชุดไทย คู่มือเทคนิคการตัดเย็บ

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1. to collect knowledge on the wisdom of tailoring of Ruan Ton Thai dress and Chitralada Thai dress 2. to develop a prototype of Ruan Ton Thai dress and Chitralada Thai dress to synthesize the body of knowledge for preparing a cutting technique guide. 3. evaluate the sewing techniques guide for Ruan Ton Thai dress and Chitralada Thai dress. The tools used for data collection were unstructured interview forms. Participant observation form opinion questionnaire and satisfaction assessment form. The results showed that Thai royal costumes can reflect the nation and traditional arts and crafts that have changed over time. Especially the Ruan Ton Thai dress and Chitralada Thai dress that appear the most because there are patterns that can be worn for both regular and special occasions. Which can divide the body of knowledge about sewing techniques in 4 areas to cutting techniques, cutting Modification techniques, techniques for pasting cutting patterns onto fabric and technical sewing. The results of the assessment of opinions on the manual from a sample of people who teach about tailoring. Civil servants at the Bangkok

Vocational Training School. The Social Development Agency, in terms of form, content and application, found that the sample group had the most appropriate overall opinion with ($\bar{X}$)=4.6, (S.D.) = 0.50. The students who studied pattern making and Thai dress sewing were found to have a high level of overall satisfaction with a ($\bar{X}$)=4.35, (S.D.) = 0.50.

Keyword: Wisdom, Thai dress, Sewing techniques guide

บทนำ

ภูมิปัญญาชุดไทยเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบไปด้วยทักษะต่าง ๆ และประสบการณ์ที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีต โดยผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต และคิดวิเคราะห์จนตกผลึกเกิดลักษณะเฉพาะและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองจนกลายเป็นภูมิปัญญาที่ถูกยอมรับระดับชาติ ซึ่งในช่วงพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ขึ้นครองราชย์และได้อภิเษกสมรสกับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ขณะนั้นได้มีการเสด็จไปเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศทั้งในทวีปอเมริกาและยุโรป จึงได้มีการทรงรับสั่งให้อาจารย์สมศรี สุกุมลันท์ หาเครื่องแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยขึ้นตามประวัติศาสตร์ และได้มีการค้นหารูปแบบการแต่งกายสตรีสมัยก่อนแต่ดั้งเดิมมาใช้เป็นแนวทางในการดัดแปลงรูปแบบชุดให้เข้ากับสมัยนิยมกลายเป็นเครื่องแต่งกายชุดพระราชานิยมของไทย (พวงผกา คุโรวาท, 2540) ชุดไทยพระราชานิยมจึงเป็นการแต่งกายแบบไทยของสตรีไทยและได้ชื่อว่าเป็นแบบฉบับของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ไทย โดยพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานแนวพระราชานิยมในการแต่งกายให้สตรีไทยมีแบบอย่างการแต่งกายประจำชาติ โดยชุดไทยตามแบบพระราชานิยมเป็นเสื้อผ้าที่มีความสวยงามประกอบด้วยลักษณะรูปทรงของเสื้อและผ้าชิ้นที่ใช้นุ่ง อีกทั้งยังมีความงดงามของผ้าไหมไทยด้วยฝีมือในการตัดเย็บที่ประณีตและบรรจงตกแต่งโดยการปักบนตัวเสื้อและสไบ เมื่อนำมาสวมใส่แล้วก่อให้เกิดความสง่างามเหมาะสมกับบุคลิกของสตรีไทยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการสวมใส่เสื้อชุดไทยพระราชานิยมเมื่อเสด็จไปเยือนประเทศต่าง ๆ ชาวต่างชาติจึงได้ประจักษ์ในความงามของชุดไทยและยกย่องว่าชุดไทยพระราชานิยมที่เป็นชุดประจำชาติของสตรีไทยอันมีความสวยงามที่สุด โดยรูปแบบของชุดไทยพระราชานิยมมีทั้งสิ้น 8 แบบ ได้แก่ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอัมรินทร์ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยดุสิต ชุดไทยศิวาลัย ชุดไทยจักรี และชุดไทยจักรพรรดิ โดยทรงกำหนดรูปแบบและโอกาสในการสวมใส่ไว้ตั้งแต่ชุดไทยแบบจำลองไปจนถึงชุดไทยแบบเต็มยศที่สวมใส่ในงานพระราชพิธีต่าง ๆ ชุดไทยพระราชานิยมนอกจากจะมีความสวยงามสำหรับผู้ที่สวมใส่แล้วยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการแต่งกายได้อีกด้วย เพราะชุดไทยเป็นชุดประจำชาติอยู่เหนือขนานนิยมของแฟชั่นที่หมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไป ชุดไทยจึงเป็นเสมือนเครื่องแบบที่สวมใส่ได้อย่างคุ้มค่าโดยเฉพาะชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา เนื่องจากสามารถสวมใส่ไปร่วมงานพิธีตั้งแต่เช้าถึงค่ำ ทั้งในโอกาสปกติและโอกาสพิเศษ อีกทั้งยังมีรูปแบบที่ไม่เป็นทางการมากนักจึงทำให้การนำรูปแบบมาประยุกต์ใช้ในโอกาสอื่นอย่างหลากหลายอาทิเช่น เครื่องแบบของสตรีในหน่วยงานราชการไทย หรือเครื่องแบบพนักงานต้อนรับบนสายการบิน พนักงานต้อนรับในโรงแรม ซึ่งล้วนแต่ต้องการแสดงถึงอัตลักษณ์การแต่งกายของไทย จึงมีการผลิตชุดไทยดังกล่าวสู่เชิงพาณิชย์และพัฒนาเทคนิคตัดเย็บให้สอดคล้องกับระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรม ปัจจุบันได้มีหลักสูตรเกี่ยวกับการตัดเย็บชุดไทยทั้งในสถาบันของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ทำการสอนเกี่ยวกับด้านการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปตัดสวมใส่ในชีวิตประจำวันหรือประกอบอาชีพด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าได้ โดยองค์ความรู้นี้เป็นความรู้ที่ถูกรวบรวมถ่ายทอดผ่านคู่มือหรือวิธีการปฏิบัติงานของผู้สอน และอาจมาจากความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวผู้สอนซึ่งเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละผู้สอนในการทำความเข้าใจในสิ่งนั้นและกลั่นกรองความรู้ถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษร (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) การรวบรวมองค์ภูมิปัญญาชุดไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสำหรับนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาเทคนิคตัดเย็บที่เหมาะสมกับสมัยนิยมและโอกาสในการสวมใส่

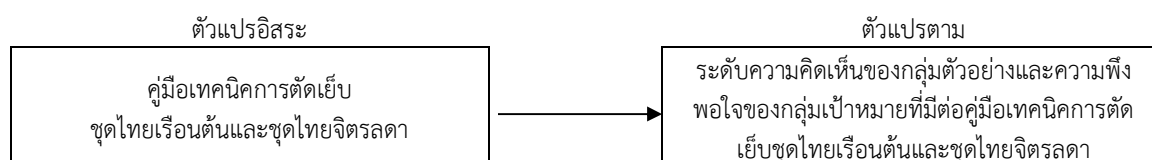
จากความสำคัญดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษาภูมิปัญญาชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อพัฒนาคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ โดยทำการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการสร้างแบบและตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา และนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาด้านแบบชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลสำหรับจัดทำคู่มือเทคนิคการตัดเย็บและประเมินคู่มือเทคนิคการตัดเย็บดังกล่าว ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนทั้งในและนอก

สถานศึกษาหรือนำไปประกอบอาชีพเพื่อขยายผลในเชิงธุรกิจ อีกทั้งยังก่อให้เกิดการสืบทอดมรดกวัฒนธรรมด้านการแต่งกายต่อชนรุ่นหลังและเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชุดไทยพระราชนิยมให้คงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. รวบรวมองค์เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา
2. พัฒนาด้านแบบชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้สำหรับจัดทำคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ
3. ประเมินคู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย / ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

1.1.1 ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุดไทยพระราชนิยม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ, 2560) จำนวน 3 ท่าน

1.1.2 ผู้ใช้คู่มือเทคนิคตัดเย็บชุดไทย ได้แก่ นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย จำนวน 6 คน

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 8 แห่ง ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า จำนวน 20 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า จำนวน 19 คน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตาราง สำเร็จรูปของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan (ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ, 2560)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึกเกี่ยวกับความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน รวมไปถึงบทบาท ความสำคัญ และเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยม

2.2 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยเข้าร่วมทำกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการตัดเย็บชุดไทยพระราชนิยมของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ทราบถึงเทคนิคการตัดเย็บมาประยุกต์ใช้ประกอบการสังเคราะห์ข้อมูล

2.3 แบบประเมินวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการวัด (Index of Objective Congruence: IOC) (นิรัช สุดสังข์, 2559)

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ผู้ด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าข้าราชการโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคม โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.5 แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ทดลองใช้คู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทย ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการทำแพทเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การพัฒนาเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมากำหนดโครงสร้างและสำนวนภาษาของข้อคำถามในเครื่องมือทุกชนิด

3.2 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) แล้วนำค่าที่ได้มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาและสำนวนภาษา (เจริญขวัญ วจนพงศ์สถาพร สุณิสสา สุมิตรน และรุ่งทิพา แยมรุ่ง) เพื่อจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับชุดไทยพระราชานิยมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ตำรา หนังสือ เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการตัดเย็บชุดไทยพระราชานิยม และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชุดไทยพระราชานิยมของสตรีสมัยราชกาลที่ 9 ถึงปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นไปยังชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา โดยนำองค์ความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์สรุปเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยและกำหนดขอบเขตเนื้อหาของคู่มือ

4.2 วางแผนลำดับเนื้อหาและสร้างแบบร่างคู่มือเทคนิคตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา ด้านเทคนิคการสร้างแพทเทิร์นพื้นฐานสำหรับชุดไทย ด้านเทคนิคการดัดแปลงแพทเทิร์นชุดไทย ด้านเทคนิคการวางแพทเทิร์นชุดไทย และด้านเทคนิคการเย็บชุดไทย เพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเนื้อหาและนำข้อมูลที่ได้มาแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์

4.3 ทดลองตัดเย็บต้นแบบชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา ตามเนื้อหาองค์ความรู้ที่สร้างขึ้น เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางปฏิบัติการตัดเย็บ

4.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการนำต้นแบบคู่มือที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านการนำไปใช้

4.5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการนำต้นแบบคู่มือไปทดลองใช้กับนักศึกษาปริญญาตรี ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพทเทิร์น คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการทำแพทเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อเชิงลึกเพื่อรวบรวมองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญและนำประเด็นที่ได้มาจัดหมวดหมู่สำหรับสร้างข้อสรุปจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา

5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผลการประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการตัดเย็บพระราชานิยม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บชุดไทยพระราชานิยมสามารถวิเคราะห์สรุปองค์ความรู้ได้ว่า ชุดไทยเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษที่สามารถสะท้อนความเป็นชาติและศิลปะที่งดงาม ซึ่งชุดไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและกระแสนิยม โดยมีการรับวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเข้ามาผสมผสานและเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในอดีตสตรีไทยยังไม่มีแบบแผนของชุดประจำชาติที่แน่นอน และเพื่อเป็นการสร้างเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวไทย สมเด็จพระพันปีจึงโปรดเกล้าให้ศึกษาธรรมเนียมการแต่งกายสตรีในราชสำนักโบราณขึ้น โดยการนำรูปแบบการแต่งกายดังกล่าวมาผสมผสานกับเทคนิคตัดเย็บเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตโดยเป็นที่รู้จักกันภายใต้ชุดไทยพระราชานิยม และได้โปรดเกล้าตั้งชื่อแก่ชุดไทยตามชื่อพระที่นั่ง พระตำหนัก รวมไปถึงสถานที่สำคัญในพระบรมหาราชวังและพระราชวังดุสิต จำนวนทั้งหมด 8 ชุด แบ่งเป็นชุดผ้าขึ้นป้าย 3 ชุด ได้แก่ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอัมรินทร์ ชุดจีบหน้านาง 5 ชุด ได้แก่ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยวิมล ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ และชุดไทยดุสิต ซึ่งแต่ละชุดจะถูกนำไปใช้ในโอกาสที่แตกต่างกัน ปัจจุบันมีการสวม

ใส่ชุดไทยพระราชนิยมในงานสำคัญตามโอกาสต่าง ๆ ทั้งสตรีชั้นสูงและประชาชนทั่วไป เช่น งานพระราชพิธี งานแต่งงาน งานหมั้น งานทำบุญ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการนำชุดไทยพระราชนิยมไปประยุกต์ใช้เป็นชุดเครื่องแบบการแต่งกายประจำองค์กรทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน อาทิเช่น สายการบิน โรงแรม ร้านอาหารชั้นนำ ฯลฯ เพื่อต้องการสื่อถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย โดยรูปแบบชุดไทยที่นิยมใช้มากที่สุด คือ ชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเนื่องจากเป็นรูปแบบที่สามารถใช้ได้ไม่ว่าในโอกาสปกติ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบร่างภาพรูปแบบชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาขึ้นเพื่อใช้ในการสร้างต้นแบบพร้อมรายละเอียดดังภาพ 2 และ ภาพ 3

- รูปแบบชุด** เป็นชุดไทยแบบลำลอง ชินใช้ผ้าฝ้ายหรือผ้าไหม มีลายริ้วตามขวางหรือตามยาว อาจใช้ผ้าพื้นเรียบแต่มีเชิงได้ ตัวชี้นยาวจรดข้อเท้าป้ายด้านหน้า ตัวเสื้อใช้ผ้าสีตามริ้วชี้นหรือลายเชิงชี้นมีสีตัดกับตัวชี้นหรือเป็นสีเดียวกันก็ได้ ตัวเสื้อคนละส่วนกับชี้น เป็นเสื้อแขน 3 ส่วนกว้างพอสบาย เสื้อผ้าหน้าโดยติดกระดุม 5 เม็ด คอกลมตื้นไม่มีขอบตั้งที่คอ สวมรองเท้าส้นสูง
- เครื่องประดับ** นิยมสวมสร้อยมุก ต่างมุก และกำไลมุก หรือตามโอกาสที่เหมาะสม
- โอกาสปกติ** เหมาะสำหรับใช้สวมใส่ไปในงานที่ไม่เป็นพิธีการมากนักและต้องการความสบาย เช่น ไปในงานกฐินต้น งานพิธีมงคลสมรสในช่วงเช้า งานพิธีทางศาสนา เช่น ทำบุญบ้าน ทำบุญวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น
- โอกาสพิเศษ** สวมใส่ในงานราชพิธีต่าง ๆ ปกปิดร่างกายมิดชิดแสดงถึงความรักนวลสงวนตัว
- ข้อสำคัญ** ควรเลือกผ้าที่ใช้ตัดให้เหมาะกับเวลา สถานที่ และกิจกรรมงานพิธีของนั้น

ภาพ 2 แสดงลักษณะรูปแบบชุดไทยเรือนต้นและคำอธิบายประกอบ

- รูปแบบชุด** เป็นชุดไทยใช้ในพิธีกลางวัน ชินใช้ผ้าไหมพื้นเรียบมีเชิงหรือผ้าทอยกดอก ทั้งตัวตัดเป็นชี้นยาวจรดข้อเท้าป้ายด้านหน้า ตัวเสื้อคนละส่วนกับชี้น เสื้อแขนยาวจรดข้อมือกว้างพอสบาย ผ้าหน้าตลอดติดกระดุม 5 เม็ด คอกลม มีขอบตั้งเล็กน้อย สวมรองเท้าส้นสูง
- เครื่องประดับ** นิยมสวมติดเข็มกลัดที่ไหล่ด้านซ้าย สวมสร้อยคอคยาว ต่างหู และแหวน ตามโอกาสที่เหมาะสม
- โอกาสปกติ** เหมาะสำหรับสวมใส่แต่งไปในงานที่ไม่เป็นพิธีการมากนัก และต้องการความสบาย เช่น ไปในงานกฐินต้น งานพิธีมงคลสมรสในช่วงเช้า งานพิธีทางศาสนา เช่น ทำบุญบ้าน ทำบุญวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น
- โอกาสพิเศษ** สวมใส่ในงานราชพิธีต่าง ๆ ที่เป็นทางการ โดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ปกปิดร่างกายมิดชิดแสดงถึงความรักนวลสงวนตัว
- ข้อสำคัญ** ควรเลือกผ้าที่ใช้ตัดให้เหมาะกับเวลา สถานที่ และกิจกรรมของงานพิธีนั้น

ภาพ 3 แสดงลักษณะรูปแบบชุดไทยเรือนต้นและคำอธิบายประกอบ

การศึกษากายภาพขององค์ความรู้ด้านเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีองค์ความรู้จากประสบการณ์ด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าพร้อมทั้งถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้ และได้มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย โดยองค์ความรู้ด้านเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา แบ่งได้ 4 ด้าน ตามวิธีการทำแพตเทิร์นและเทคนิคตัดเย็บเสื้อผ้าของ (วินิทร สอนพรินทร์, 2559) นำไปสู่การกำหนดหัวข้อเพื่อฝึกปฏิบัติการตัดเย็บชุดไทยได้ดังนี้

ด้านเทคนิคการสร้างแพตเทิร์นชุดไทย ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านการวัดตัว ด้านการใช้วัสดุและอุปกรณ์ ด้านการสร้างแบบเสื้อผ้าเบื้องต้น และด้านการสร้างแพตเทิร์นกระโปรงเบื้องต้น

ด้านเทคนิคการดัดแปลงแพตเทิร์นชุดไทย ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านการดัดแปลงแพตเทิร์นเสื้อชุดไทยเรือนต้น ด้านการดัดแปลงเสื้อชุดไทยจิตรลดา และด้านการดัดแปลงแพตเทิร์นผ้าขึ้นป้าย

ด้านเทคนิคการวางแพตเทิร์นชุดไทย ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านการวางแพตเทิร์นเสื้อชุดไทยเรือนต้น ด้านการวางแพตเทิร์นเสื้อชุดไทยจิตรลดา ด้านการวางแพตเทิร์นผ้าขึ้นป้าย และข้อควรระวังในการวางแพตเทิร์น

ด้านเทคนิคการเย็บชุดไทย ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านการเย็บเสื้อชุดไทยเรือนต้น ด้านการเย็บเสื้อชุดไทยจิตรลดา ด้านการเย็บผ้าขึ้นป้าย และด้านการลงตัวก่อนวางแพตเทิร์นเพื่อตัดผ้าจริง

2. ผลการพัฒนาต้นแบบชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้สำหรับจัดทำคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ

จากผลการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการตัดเย็บจากเอกสาร ตำรา และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาต้นแบบชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา โดยทำการวิเคราะห์วิธีการและหลักการจากองค์ความรู้ที่รวบรวมได้มาประยุกต์ใช้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ในด้วยเทคนิคต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่ยังขาดประสบการณ์และความชำนาญพบว่า ชุดไทยที่ตัดเย็บขึ้นมีขั้นตอนการสร้างแบบไม่ยุ่งยาก แบบตัดที่สร้างขึ้นมีความสวยงามตามลักษณะรูปร่างของแต่ละบุคคล วิธีการดัดแปลงแบบตัดมีความชัดเจนเข้าใจง่าย มีการเผื่อหลวมที่เหมาะสม เทคนิคการเย็บมีลำดับขั้นตอนการเย็บที่ก่อให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์เรียบร้อย สวมใส่สบาย เข้ารูปได้สัดส่วน สามารถเคลื่อนไหวได้สะดวกไม่รั้งตึง ซึ่งโดยรวมของกระบวนการตัดเย็บมีข้อควรระวังคือ การวางแพตเทิร์นเสื้อและผ้าถุงจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดบนแพตเทิร์นให้ครบทุกชิ้นเพื่อลดความผิดพลาดในการเย็บประกอบชิ้นงาน รวมไปถึงการวางลายเชิงของผ้าถุงแผ่นหน้าและแผ่นหลังที่จะต้องตรงกัน

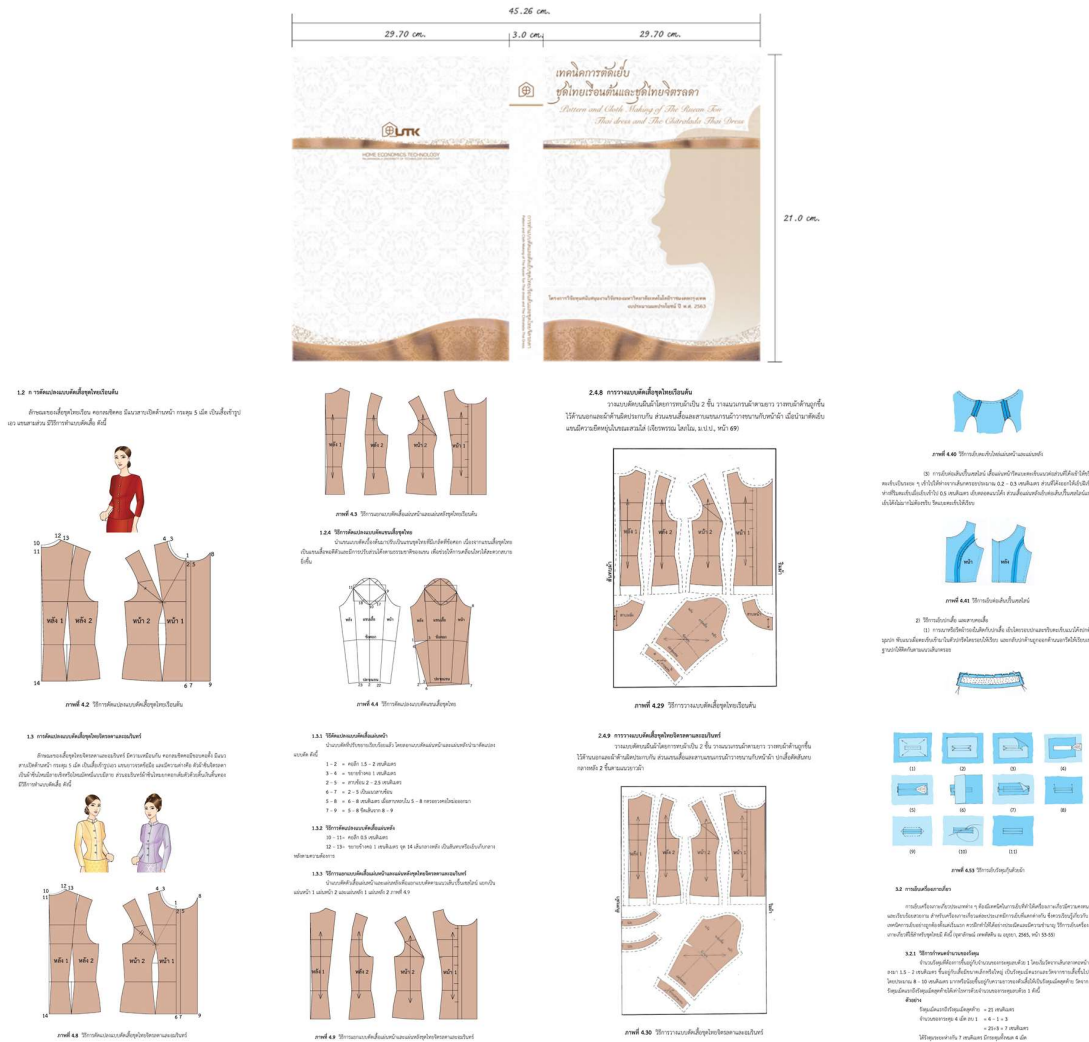
ภาพ 4 แสดงต้นแบบชุดไทยจากผลการรวบรวมองค์ความรู้ (ก) ชุดไทยเรือนต้น (ข) ชุดไทยจิตรลดา

จากการสร้างองค์ความรู้ใหม่และทดลองตัดเย็บต้นแบบชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา เพื่อนำวิธีการและหลักการมาสร้างเป็นแบบร่างคู่มือเทคนิคตัดเย็บเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพบว่า

ด้านรูปแบบ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่ามีความครบถ้วนครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ เข้าใจง่าย คำบรรยายประกอบภาพอ่านเข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติตามได้

ด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่ามีความครบถ้วนครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ เข้าใจง่าย มีความถูกต้องและชัดเจนภาษาที่ใช้เป็นทางการ เข้าใจง่ายไม่ต้องตีความ และไม่ซับซ้อนเกินไป

ด้านการนำไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่ามีความเหมาะสมขั้นตอนของการปฏิบัติสอดคล้องกับหลักและวิธีการ ไม่ซับซ้อนสามารถนำไปปฏิบัติด้วยตนเองได้

ภาพ 5 แสดงตัวอย่าง รูปแบบ เนื้อผ้า และรายละเอียดการนำไปใช้ ของคู่มือเทคนิคตัดเย็บ

3. ผลการประเมินคู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา

จากศึกษารวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อจัดทำคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ และประเมินความคิดเห็นด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านการนำไปใช้ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและตัดเย็บข้าราชการโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นผู้สื่อนเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า จำนวน 19 คน และประเมินความพึงพอใจด้านเทคนิคการสร้างแพตเทิร์นชุดไทย ด้านเทคนิคการดัดแปลงแพตเทิร์นชุดไทย ด้านเทคนิคการวางแพตเทิร์นชุดไทย และด้านเทคนิคการเย็บชุดไทย โดยทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 6 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทย ซึ่งได้ผลการประเมินดังตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทย เรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา

รายการ	ระดับความคิดเห็น (N = 19)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านรูปแบบ			
1.1 มีขนาดรูปเล่มที่เหมาะสม อักษรอ่านง่าย	4.20	0.70	เหมาะสมมาก
1.2 รูปภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	4.65	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
1.3 การนำเสนอแต่ละกิจกรรมมีความชัดเจน	4.75	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.53	0.54	เหมาะสมมากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา			
2.1 เนื้อหามีความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์	4.70	0.47	เหมาะสมมากที่สุด
2.2 เนื้อหามีความกระชับชัดเจน	4.85	0.37	เหมาะสมมากที่สุด
2.3 สำนวนภาษาที่ใช้อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.60	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.72	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
3. ด้านการนำไปใช้			
3.1 มีการลำดับขั้นตอนเพื่อฝึกปฏิบัติอย่างชัดเจน	4.55	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
3.2 กิจกรรมแบบฝึกและเนื้อหาสัมพันธ์กัน	4.65	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง	4.60	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.60	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.62	0.50	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อคู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 โดยข้อเนื้อหามีความกระชับชัดเจนคะแนนสูงสุดที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 รองลงมาได้แก่ ด้านการนำไปใช้ที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 โดยข้อกิจกรรมแบบฝึกหัดและเนื้อหาสัมพันธ์กันคะแนนสูงสุดที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 และด้านรูปแบบที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 โดยข้อการนำเสนอแต่ละกิจกรรมมีความชัดเจนคะแนนสูงสุดที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการใช้คู่มือเทคนิคตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา

รายการ	ระดับความคิดเห็น (N = 6)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเทคนิคการสร้างแพตเทิร์นชุดไทย			
1.1 การวัดตัวและการใช้อุปกรณ์สร้างแพตเทิร์น	4.67	0.47	พึงพอใจมากที่สุด
1.2 การสร้างแพตเทิร์นเสื้อและกระโปรงเบื้องต้น	4.50	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.58	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
2. ด้านเทคนิคการดัดแปลงแพตเทิร์นชุดไทย			
2.1 การดัดแปลงแพตเทิร์นเสื้อชุดไทย	4.50	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
2.2 การดัดแปลงแพตเทิร์นผ้าขึ้นชุดไทย	3.83	0.41	พึงพอใจมาก
รวม	4.17	0.45	พึงพอใจมาก
3. ด้านเทคนิคการวางแพตเทิร์นชุดไทย			
3.1 การวางแพตเทิร์นเสื้อ	4.50	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
3.2 การวางแพตเทิร์นผ้าขึ้น	3.67	0.52	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.08	0.53	พึงพอใจมาก
4. ด้านเทคนิคการเย็บชุดไทย			
4.1 การเย็บประกอบเสื้อ	4.50	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
4.2 การเย็บประกอบผ้าขึ้น	4.67	0.53	พึงพอใจมาก
รวม	4.50	0.53	พึงพอใจมากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.35	0.50	พึงพอใจมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการใช้คู่มือเทคนิคตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเทคนิคการสร้างแพตเทิร์นชุดไทยกลุ่มตัวอย่างให้คะแนนสูงสุดอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 รองลงมาได้แก่ ด้านเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 ด้านเทคนิคการดัดแปลงแพตเทิร์นชุดไทยอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 และด้านเทคนิคการวางแพตเทิร์นชุดไทยอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษารวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดา แบ่งองค์ความรู้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิคการสร้างแพตเทิร์นชุดไทย ด้านเทคนิคการดัดแปลงแพตเทิร์นชุดไทย ด้านเทคนิคการวางแพตเทิร์นชุดไทย และด้านเทคนิคการเย็บชุดไทย โดยชุดไทยนั้นถือว่าเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษซึ่งสามารถสะท้อนความเป็นชาติและศิลปหัตถกรรมอันงดงาม เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งในปัจจุบันได้มีการนำชุดไทยพระราชนิยมไปประยุกต์ใช้เป็นอย่างหลากหลายเพื่อต้องการสื่อถึงความเป็นไทย ดังที่ ดนัย เรียบสกุล (2556) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการออกแบบชุดประจำชาติไทย สำหรับนำเสนอระดับนานาชาติ โดยพบว่า ชุดไทยพระราชนิยมเป็นเป็นรูปแบบที่ได้รับในการประกวดนางงามสูงสุด เนื่องจากลักษณะของชุดไทยช่วยส่งเสริมให้ผู้สวมใสมีความสง่างามและสามารถแสดงออกถึงความ เป็นไทยได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วยชุดไทยพระราชนิยมจำนวน 8 ชุด โดยแบ่งเป็นชุดผ้าขึ้นป้าย 3 ชุด ได้แก่ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา และชุดไทยอัมรินทร์ ชุดจิพหน้านาง 5 ชุด ได้แก่ ชุดไทยบรมพิมาน ชุดไทยศิวาลัย ชุดไทยจักรี ชุดไทยจักรพรรดิ และชุดไทยดุสิต นอกจากนี้ยังได้มีการนำชุดไทยพระราชนิยมไปประยุกต์ใช้เป็นชุดเครื่องแบบการแต่งกายประจำองค์กรทั้งใน ภาครัฐและภาคเอกชน อาทิเช่น สายการบิน โรงแรม ร้านอาหารชั้นนำ ฯลฯ เพื่อต้องการสื่อถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย เช่นเดียวกับ มณีนรัตน์ ปิยะธรรม (2560) ที่ได้กล่าวว่า ชุดประจำชาติไทยที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์อันวิจิตรตระการตาทั้งงดงาม

มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนชาติอื่น ๆ ซึ่งแต่ละชุดที่ใช้เรียกจะมีลักษณะการออกแบบและการตัดเย็บที่แตกต่างกันไป โดยนิยมใช้ในโอกาสและพิธีการที่เป็นทางการ เช่น งานเข้าเฝ้า งานราตรีในต่างประเทศ งานแต่งงานของคนไทย และพิธีกรรมชั้นสูง เป็นต้น

จากการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาเพื่อจัดทำคู่มือเทคนิคการตัดเย็บ และประเมินความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและตัดเย็บข้าราชการโรงเรียนฝึกอาชีพรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นผู้ที่สอนเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อคู่มือเทคนิคการตัดเย็บชุดไทยเรือนต้นและชุดไทยจิตรลดาโดยรวมที่ระดับเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสม ด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านการนำไปใช้สู่การเรียนรู้หรือการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ชลธาร สมานธิ สมเกตุ อุทธโยธา และบุญเลิศ คำปัน (2561) ที่ได้สรุปผลวิจัยการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาการเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยพบว่า คู่มือควรมีวัตถุประสงค์และดำเนินการสอนที่ชัดเจน โดยจำเป็นต้องมีองค์ประกอบของคู่มืออย่างครบถ้วน มีรูปแบบที่เหมาะสม เนื้อหาเข้าใจง่าย และมีสาระครอบคลุมเนื้อหาสามารถนำไปปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการประเมินความพึงพอใจด้านเทคนิคการสร้างแพตเทิร์นชุดไทย ด้านเทคนิคการดัดแปลงแพตเทิร์นชุดไทย ด้านเทคนิคการวางแพตเทิร์นชุดไทย และด้านเทคนิคการเย็บชุดไทย โดยทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 6 คน ที่เรียนวิชาการทำแพตเทิร์นและตัดเย็บชุดไทยในภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคู่มือสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงโดยที่นักศึกษามีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ สอดคล้องกับ ทวีพร ปรีชา (2554) ที่ศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ โดยพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นต่อด้านหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ระดับดีมาก เนื่องด้วยหลักสูตรมีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม การจัดเรียงหัวข้อเป็นไปตามลำดับขั้นและต่อเนื่อง ซึ่งความรู้ที่ได้สามารถนำไปปฏิบัติงานและประกอบอาชีพได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้สู่การเรียนรู้การสอนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้เทคนิคการตัดเย็บชุดไทยพระราชนิมิตรูปแบบอื่น เช่น ชุดไทยดุสิต ชุดไทยจักรี และชุดไทยบรมพิมาน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ งบประมาณประจำปี 2563

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2525). กองจดหมายเหตุแห่งชาติ การแต่งกายระยะที่ 2500 - ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.

เจริญขวัญ ไรจนพงศ์สถาพร สุณิสสา สุมิตร์ตัน และรุ่งทิวา แยมรุ่ง. (n.d.). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเขียนบันทึกการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ที่มีต่อความรู้เชิงมโนทัศน์และความรู้เชิงกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารอุตสาหกรรมศึกษา, 14(1), 41-55.

ชลธาร สมานธิ สมเกตุ อุทธโยธา และบุญเลิศ คำปัน. (2560). การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารบัณฑิตวิจัย, 9(1), 149-165.

दनัย เรียบสกุล. (2556). การพัฒนาระบบการออกแบบชุดประจำชาติไทยสำหรับนำเสนอระดับนานาชาติ(ศป.ด.).

พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ทวีพร ปรีชา. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีในการประกอบอาชีพอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์ ปรีนท์.
- นิรัช สุดสังข์. (2559). ระเบียบวิธีวิจัยทางการออกแบบ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- มณีนรุต ธรรมปิยะ. (พฤศจิกายน 2560). ประวัติความเป็นมาของชุดไทยพระราชนิยม. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2563 จาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8484st/8484
- วินิทร สอนพรินทร์. (2559). การทำแบบตัดและเทคนิคการตัดเย็บเสื้อผ้า. กรุงเทพฯ: หจก. เกียรติกร การพิมพ์. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. องค์ความรู้. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2562 จาก: <http://www.royin.go.th/dictionary>
- พวงผกา คุโรวาท. (2540). ประวัติเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.